

MARIANO PESET

LA REACCIÓ DELS VALENCIANS

DESPRÉS DEL DECRET

DE NOVA PLANTA

Durant anys he estudiat l'època de Felip V a València per comprendre el significat de la Guerra de Successió i l'abolició dels Furs. Interessat per les transformacions institucionals i legals, he escatit com i per què s'havia acabat amb el dret foral de València —mentre Catalunya, Aragó i Mallorca el conservaven en part—, i també he estudiat els avatars que portaven a la creació d'una *chancillería* i la seva posterior reducció a audiència, presidida pel capità general, per evitar, així, enfrontaments entre les autoritats i el rei. L'Església mantenia una actitud ambigua, més aviat austriacista, especialment el clero regular... L'arquebisbe Folc de Cardona, que havia estat en el bàndol Borbó, el 1710 es passa al del rei-arxiduc quan aquest ateny per uns quants dies Madrid, on es trobava... M'interessava per les grans transformacions d'aquells dies i intentava de conèixer aquells tràgics esdeveniments que, sens dubte, havien de tenir una profunda transcendència en el futur del Regne de València; l'organització foral —tot el seu dret— quedava substituïda per les lleis de Castella. Les velles institucions, en la major part, desaparegueren i van ser reemplaçades per altres; algunes d'assajades per primera vegada a València, com és ara l'*intendant*,

d'origen francès, o el *capità general* —successor dels virreis—, al principi de caràcter purament militar, però després amb facultats governatives...

Avui voldria deixar aquests problemes jurídics o d'organització, per acostar-me més a les persones. L'historiador té tendència, de vegades, a contemplar mutacions econòmiques i institucionals, sense advertir o tenir en compte, en els seus quadros, la gent que viu i que sofreix en aquells moments. Fixa el seu esguard en els grans personatges, en reis i generals, i oblida els qui són autèntics protagonistes d'aquella història, ni que siga de manera passiva i dolença. Hom sobreentén que existeixen sentiments, o es despatxen tragèdies i dolor amb unes frases o alguna citació o es presenten a través d'uns nombres de població o qualche referència llunyana... Les fonts narratives —tret dels diaris o els dietaris— se n'ocupen ben poc i, si bé els arxius són plens de les seves actuacions, tots coneixem la dificultat que hi ha de passar d'escriptures o expedients a un relat coherent, coordinat... És un repte, doncs, per a l'historiador, extraure d'aquestes fonts anecdòtiques o molt concretes una aproximació a la situació i a la mentalitat dels diversos grups socials a la València de Felip V...

A la València setcentista hi ha —després del decret del 29 de juny de 1707 d'abolició dels Furs— diversos grups socials que responen i sofreixen d'una manera diferent la situació originada: la noblesa o el clero, des de la seva riquesa, amb menors penúries, però amb un major protagonisme; els pagesos i els menestrals sofreixen tal vegada més, mentre que els comerciants o els professionals capegen el temporal amb majors possibilitats d'atenuar-lo. Miraré de precisar cada sector, cada grup, que, d'altra banda, s'escindeix entre partidaris del rei-arxiduc i filipistes, entre maulets i botiflers.

La noblesa es va dividir entre ambdues fidelitats, tot i que la majoria dels titulats s'inclinà pel Borbó. Els més acèrrims partidaris de Carles se n'anaren amb ell, en abandonar la ciutat pel març de 1707; entre ells, el comte d'Elda, senyor de nombroses poblacions, els estats del qual van ser segrestats i només li'ls tornaren el 1725, amb la pau de Viena, que posà fi a les hostilitats entre la corona d'Espanya i l'Imperi —llavors l'arxiduc era emperador, Carles VI—. Quelcom de semblant s'esdevingué amb la noblesa italiana fidel a Felip V, la qual vingué a Espanya i va perdre, de moment, les seves senyories i la seva riquesa.

En el bàndol filipista hi havia el duc de Gandia —un dels darrers Borja—. I també el marquès de Rafal, que es passà als austriacistes i davant les exigències de Mahony, irlandès que comandava Alacant, va lliurar Oriola a Carles. Els grans títols eren en mans de la noblesa castellana, com ara el duc d'Arcos i marquès d'Elx, Joaquín Ponce de León, o el duc d'El Infantado, Juan de Silva y Mendoza. Aquest va ser relegat uns quants mesos a l'Alhambra de Granada, sota la sospita de comerciar amb els enemics, tot i que aviat fou alliberat per falta de proves i es va retirar a les seves terres. El ducat de Sogorb i el marquesat de Dénia pertanyien a Luis de la Cerda y Aragón, duc del Medinaceli. L'actitud d'aquest pròcer va ser un xic estranya: bon coneixedor dels valencians, presentà al monarca un memorial en què, des del municipi, es demanava la devolució dels Furs, el 1707. Després, el 1710, fou empresonat i per València corrien notícies que havia estat condemnat a mort i se li havien confiscat els béns. Finà a la presó i fou, sens dubte, un dels opositors a la manera d'actuar la nova monarquia. Va morir al principi de l'any següent, amb una forta depressió i amb insomnis que el dugueren, fins i tot, a negar-se a menjar...

Una part de la noblesa alta valenciana va preferir de sumar-se al rei-arxiduc, com ara el marquès de la Casta o els comtes de Cirat, de Casal o el ja citat comte d'Elda. No es pot veure, doncs, en la Guerra de Successió, un conflicte de classes, sinó un conflicte dinàstic i d'equilibri a Europa, tot i que hi afloren lluites o actituds que responen a diferents grups socials. Quan entren les tropes del mariscal duc de Berwick són ben rebudes per l'alta societat de València —els desafectes ja no hi eren—. En algun dietari se'ns narra: *«Esta noche —era el 29 d'agost de 1707— en la casa de el conde de Albaterra (que estaba vacía) combidados los señores por la señora condesa de Faura y la señora D.ª María Carroz, y lleno el salón de cavalleros y militares, se hizo la zarzuela de Alfeo y Aretusa, compuesta por Diamante y executada por los cómicos, cuyo gasto corrió a cargo de D. Antonio de el Valle. Estava el salón primorosamente compuesto ...»* (J. V. Ortí y Mayor, *Diario*, f. 243u.)

No estan d'acord, en part, amb la nova política. Quan es rep el decret d'abolició, es reuneix el nou ajuntament nomenat pel Borbó per manifestar el seu rebuig —hi són presents el marquès de Mira-sol, el comte de Carlet i altres prohoms, juntament amb canonges de la Seu—. El memorial no va

produir cap efecte i els seus autors van anar a presó fins que l'ajuntament s'aconformà amb la nova política filipista. Per quina raó acceptà la noblesa la nova situació? Amb el risc de simplificar aquesta qüestió, gosaria d'indicar tres raons: la primera, la fidelitat que tenen sempre al rei els nobles o militars —els qui optaren pel rei-arxiduc, amb ell se n'anaren—. La segona raó és que no els perjudicava gaire i potser els posava més fàcils els càrrecs a Castella i a les Índies; les connexions amb el rei, en l'alta noblesa, no es realitzaven només a través de les Corts, per la qual cosa no els importa que desapareguen les valencianes i s'unesquen a les castellanes —la noblesa no té fronteres—. Potser la noblesa menor es va sentir més perjudicada, però el seu intent de devolució va ser contestat amb tanta de duresa, que es va retre. El tercer motiu és, al meu parer, que el monarca va saber afavorir aquest estament en els problemes que es van generar amb ocasió de les noves lleis; si tenien costum de disposar de les primogenitures a València per constituir dots o censos, els tolerà que continuassen fent-ho... Donà moratòries als qui, com Pasqual Francesc de Borja, duc de Gandia, les necessitaven, o respectà els seus estats i les seves senyories, mentre confirmava llur possibilitat d'obtenir jurisdiccions en els reialencs si hi assentaven un nombre de pagesos emfiteutes... En fi, el rei va saber ajudar la seva noblesa més alta, com també la menor, a la qual va donar càrrecs de regidors als nous municipis de planta castellana o, el 1724, Lluís I, regulà la transformació dels graus nobiliaris valencians en la *hidalgúia* de Castella, incloent els ciutadans honrats que ho fossen d'immemorial... Els monarques sabien que el seu suport havia d'ésser la noblesa i van actuar en conseqüència tan bon punt en van aconseguir el sotmetiment; si van imposar noves càrregues, aquestes foren lleus amb els seus nobles.

El clero s'arreglerà, en bona mesura, amb els Àustries. El reconeixement que en féu el pontífex Climent V, el 1709, provocà la ruptura de Felip V amb Roma, però ja abans les diferències amb l'Església eren profundes. Quan el 1710 l'arquebisbe Antoni Folc de Cardona es decideix per la causa del rei-arxiduc i el segueix, es dona un pas més en aquesta direcció de desconfiança entre el monarca Borbó i els clergues, especialment els ordes religiosos. Per què aquesta actitud? Per què aquesta bel·ligerància? Hom diu que, quan el general anglès cabdill dels aliats entrà a València el 1706, va eixir a

rebre'l una quantitat tal de frares armats que ell els digué: «*Ya he visto la Iglesia militante; ahora dejad las armas y retiraos a vuestros conventos, que por ahora no necesito de vuestra ayuda.*»

Anys després, ja reconquistada València, la persecució contra els frares va ser continuada; en els dietaris es percep repetidament. El 14 de maig —una setmana després d'entrar les tropes a la ciutat—, «*el vicario general quitó las lisencias de confesar y predicar [...] por ser todos perjudiciales al justo y legítimo partido de Felipe V*»; el 13 d'octubre: «*esta mañana de orden de D. Isidro de Valmaseda, inquisidor, quien, por autoridad apostólica concedida por el nuncio de España, tenía el breve para conocer de los eclesiásticos disidentes, se llevaron a Castilla a todos los frailes que había en el convento de San Vicente de la Roqueta, los cuales eran todos catalanes; y el motivo fue por haver averiguado tenían algunas juntas privadas con otros, y despachaban cartas a Barcelona [...]*»; el 19, sis dies després, «*soldados vigilaron todas las puertas del convento de Nuestra Señora de la Merced, por orden del inquisidor Valmaseda, y se llevaron a Castilla 12 frailes, entre ellos al Mtro. fray Ignacio López, provincial que había sido*». (J. V. Ortí y Mayor, *Diario*, folis 220r., 225u., 252r. i 253r.) I així continuà encara alguns mesos...

L'Església va ser contrària als borbònics i fou perseguida. El decret del 1707 en respectà els tribunals i la seva independència, però els conflictes no es van poder evitar. El més important contra Melchor de Macanaz, a qui el vicari general va excomunicar perquè havia confiscat béns de clergues... Ni el mateix rei no el va poder o no el va voler salvar i, com que s'havia enemistat amb unes altres faccions de la burocràcia, al final es va haver d'exiliar a França, on romangué gairebé tota la seva vida, per fugir de la Inquisició... Felip V tingué contínues qüestions amb Roma, atès que el papa no el va voler investir com a rei de Nàpols i Sicília el 1705 o no acceptà amb facilitat alguns nomenaments de bisbes.

No obstant açò, l'actitud dels frares i dels capellans a València, no és, només, negació de la dinastia a causa de la seva posició regalista, ni una derivació de les tensions entre Roma i el monarca Borbó. És probable que existesca a València, a Catalunya, un sentiment antifrancès generalitzat: la presència de francesos a la costa oriental, comerciants i

menestrals que emigraven envers unes terres més riques, produïa una certa xenofòbia... En el segle anterior i en el segle XVI la monarquia francesa havia estat l'enemic tradicional de la corona hispana i, tot i que els sentiments nacionals encara no havien atès tota la seva força, un sentiment antifrancès no és difícil de percebre... Potser el clero el sentí i el difon.

Malgrat les tensions amb Roma o la simpatia mostrada per una bona part dels clergues envers el rei-arxiduc, l'Església va assolir avantatges amb la nova situació. Mentre les universitats catalanes eren destruïdes, o, si voleu, reunides a Cervera, la valenciana només va sofrir, per uns quants anys, la suspensió del patronat municipal sobre aquella entitat eclesiàstica i funcionà amb dificultats. Els problemes que tingué el rei amb Cervera, per les lluites internes o la dificultat d'obtenir l'aprovació pontifícia per a les reformes, li aconsellaren de no intervenir a fons a València. El 1720, retornà el patronat i la vida acadèmica es pogué reprendre amb normalitat...

A d'altres sectors es percep així mateix la bona disposició del rei envers l'Església. L'extensió de les lleis castellanes significava, per una disposició del 1705, la reducció dels censals al tres per cent d'interès; els ajuntaments o la Diputació carregaven censals sobre les seves rendes, i pagaven una pensió anual fins que quitaven o redimien el capital. Les institucions eclesiàstiques, que n'havien adquirit molts, es queixen d'aquella reducció... El rei Felip va consentir a mantenir les taxes d'interès anteriors davant aqueixes súpliques i memorials... Alhora, la Seu i les parròquies, els convents o les fundacions, iniciaren una política nova: en comptes de censals començaren a adquirir terres i cases que, mitjançant arrendaments, els produïen uns ingressos molt bons. Gràcies que els mecanismes antiamortitzadors, les prohibicions i el jutjat d'amortització funcionaren amb una tolerància palesa, les institucions eclesiàstiques van poder consolidar amplis patrimonis al llarg del segle XVIII, sense que la corona hi posés gaires dificultats... En definitiva, l'Església no es va sentir pitjor en la nova situació i com més anava més l'acceptà. L'altar continuà donant suport al tron.

I els llauradors? Van acollir amb joia l'alçament de Dénia i les promeses de Basset, amb les quals s'abolien les càrregues i els tributs senyorials dels pagesos, tot i que aviat aquestes

promeses van ser negades pel rei-arxiduc. Tots els relats ens parlen de l'entusiasme popular en l'estada de Carles a València, o, després de perdut aquest entusiasme com a conseqüència de la batalla d'Almansa, ens parlen de l'ansietat amb què esperava la gent senzilla, a qui el dietarista anomena *fanàtics*, un desembarcament o una intervenció: «*La noche pasada estaban locos de contento los fanáticos, o vieron o imaginaron que v[e]ían 40 navíos en alta mar, esperando desembarco para ganar esta ciudad de Valencia, pero no han sido vistos los navíos oy, si es que pasaron [...]*» (I. Planes, *Sucesos*, III, foli 99u.).

Aquest dietarista, encara el 1710 i en anys posteriors, ens narra la fam i les penalitats que passen els pobles, l'excés de les càrregues que suporten. Hi ha greus malalties a Nàquera i Serra de Portaceli per «*la grande hambre que padecían, pues hacía más de tres meses que no habían comido pan de ningún género, pues en algunas casas solamente habían tenido para comer algunas tortillas de adaza cozidas al rescoldo, con lo qual y raíces y yerbas se sustentaban, y los más con sólo raíces y algunas yerbas silvestres. A esta extrema pobreza están reducidos la mayor parte de las poblaciones de este Reyno, siendo causa las desordenadas contribuciones que les han sacado los malos ministros para saciar su codicia [...]*» (I. Planes, *Sucesos*, III, foli 42r.).

Potser els llauradors de l'horta, arrendataris o petits propietaris, emfiteutes, havien viscut uns quants anys l'esperança de millorar la seva sort... Després van sentir sobre els seus béns la càrrega de la nova monarquia. Alguns se n'aniran a la muntanya, amb les colles de miquelets que assolen el país; d'altres s'aconformaran amb el seu destí, amb el seu treball, en un sistema legal diferent i que els resulta més dur, «*[...] oyéndoles a los castellanos alabar sus leyes por santas y buenas, los bien intencionados les respondemos —escriu Planes— con sinceridad y llaneza que jamás habíamos sabido, en esta tierra y país, qué cosa era tyranía en los ministros hasta que se han practicado los usages castellanos; pues todo ha sido: ahí va el papel sellado, vengan las alcabalas, paguen aloxamientos y utensilios, acudan con forrajes, algarrovas, paja y cevada; vengan millares de cahizes de trigo, con que en especie y en dinero se paga todo cuatro vezes más de lo que pide la equidad y justicia. Todos tiran sus líneas a dar en el doblón, que es el blanco de su avaricia, y esto se executa desde el más elevado xefe hasta el*

más ínfimo soldado, desde el más superior ministro hasta el menor ministro en lo político.» (I. Planes, III, foli 2r.)

Els llauradors dels pobles suportaran, sobretot, les càrregues impositives i l'allotjament de les tropes; en seran els perdedors, en un Set-cents valencià que es recuperarà aviat... També la gent de la ciutat, els menestrals i els jornalers, els criats o la gent menuda, sofreix. La vida discorre més tranquil·la, segons passen els anys, però mentre Catalunya resisteix, no es normalitza. A València es reben notícies dels distints llocs, en aquells temps les cartes o els viatgers porten nombrosos rumors, mentides... Cal adonar-se que el contacte amb Barcelona es manté, car hi arriben lletres, tot i que són perseguides, però, pagant el suborn, no passa res. Les persones, per mar, arriben amb facilitat cap al nord i, després d'estar al camp enemic, tornen... El risc és gran, però hom desafia la mort...

La guerra, al nord, a Catalunya, produeix sotsobres continus. Quan el rei-arxiduc entra a Saragossa, i després a Madrid, el 1710, es viu un temor fort davant un motí dels maulets. Brihuega i Villaviciosa hi van posar punt final... Els miquelets o les bandes d'austriacistes, no obstant açò, són presents en tot aquest període, amb colps de mà que arriben molt a prop de la ciutat. Al nord, a la zona del Maestrat o de Vinaròs són nombrosíssims... Els pagesos fugen cap a la guerrilla, que és combatuda amb extremada rigor; les morts i els ajusticiaments són tan nombrosos com freqüents.

La repressió va ser molt dura en aquests primers anys. Del cavaller D'Asfeld, el primer comandant de les tropes, el destructor de Xàtiva, es diu que no trobava prou arbres per penjar tots els qui transgredien els seus edictes... Les notícies dels dietaristes són terrorífiques. El 19 de maig de 1907 *«amanecieron plantadas unas horcas para terror del pueblo que estaba desbocado e insolente»* (J. V. Ortí y Mayor, *Diario*, foli 221r.); es pregonen contínues crides per establir el toc de queda o perquè lliuren les armes aquells qui en conserven, amb fortes penes en cas de desobediència: *«Esta mañana al amanecer se sitiaron y se reconocieron muchas casas de desafectos para ver si había armas, y habiendo encontrado en la imprenta de Vicente Cabrera una espada y una caravina, y diciendo Cabrera, su hijo, que eran las armas suyas le llevaron a la torre, y a la [tarde] le ahorcaron. Moviose gran ruido en el Mercado, porque la gente misma empezó a gritar que el caballero D'Asfeld le había perdonado, que era de*

orden de quien se ajusticiava; y el verdugo dio a huyr, temiendo no cargasse el pueblo sobre él. Para sosegar la inquietud se echó un bando mandando, pena de la vida, que todos los paysanos se salieren del mercado, y luego se executó, visto lo qual se construíó la buelta y se ahorcó a Cabrera.» (J. V. Ortí y Mayor, 8 d'agost de 1707, foli 235 u.-236r.)

La presó dels qui van redactar el memorial del 1707, primer a les torres dels Serrans, després a un castell de Pamplona, junt amb els desterraments continus i les morts proporcionen un marc tètric a l'ocupació de València. Crides perquè ningú no anés amb capa i capell, disfressat, en especial de nit o perquè no usassen escarapel·les amb els colors de l'imperi, sinó el blanc o el nacre dels Borbons. O, també, que els xiquets no jugassen a la guerra reproduint els bàndols en pugna...

Afegim-hi, amb forta repressió, algunes festes del poble, com ara córrer bous amb corda per la ciutat, amb ocasió del naixement de l'infant Lluís o les processons de la Mare de Déu o del Corpus Christi, amb tots els gremis i els oficis. Les freqüents missions per convèncer el poble de la justícia de la nova situació —al principi del 1708, novament a la fi d'aquell any—, amb predicadors que abominen del pecat d'infidelitat, assenyalaven la presència de l'Església, i el fet de trobar-se dividida, amb tensions...

Tot i amb tot, convé que no ens enganyem amb una visió simplista de les tropes d'ocupació sobre un poble subjugat. Cal examinar amb més cura els diversos grups existents, a la ciutat i al camp.

Sobre els habitants de la ciutat es destaquen, junt amb la noblesa i el clero, els comerciants, que veieren segurament amb bons ulls la nova situació. No les seves penúries, però sí les possibilitats suara obertes en el subministrament i l'expansió del mercat. Es dirigeixen al rei per fer-li veure que, car València ha estat assimilada, han de desaparèixer els ports secs que hi ha a les fronteres de l'interior. El rei en concedí aviat la supressió. Possiblement també van guanyar en no controlar l'ajuntament, com a l'època foral, l'abastament de blat i els forns de pa... Sens dubte, van assolir majors possibilitats gràcies a un mercat més ampli i més obert. Envers el 1719 i el 1720 —en els llibres de repartiment de l'equivalent— més d'un centenar de grans comerciants apareixen amb grans fortunes segons els repartiments que els fan. I,

si bé han perdut la incipient Junta de Comerç valenciana, que els aplegava, la reorganitzaran al cap d'uns quants anys...

Els gremis, que tan entusiasmats es van mostrar amb l'Àustria, aviat passaren a la nova fidelitat: les institucions, amb canvi dels seus majorals, en poden verificar les mutacions. El corregidor, Antonio del Valle, els agraeix la col·laboració a mantenir la quietud i el bon ordre... Els seus problemes són tornar a controlar la fabricació i la venda dels seus respectius sectors. Sovint s'encrespen en dures competències, com la que enfronta els manyans i els armers per la fabricació de determinades cadires, que provocà —amb uns altres afers— friccions entre la *chancillería* o audiència i el capità general. D'altres vegades, acudeixen al monarca perquè els confirme les seves ordinacions, traduïdes al castellà, i afegides amb alguns capítols amb què pretenen d'ampliar el seu àmbit territorial, reprimir l'intrusisme; Felip V i el seu consell no van ser gaire proclius a fer noves concessions. Alguns van assolir un desenvolupament ampli, com ara el Col·legi Major de l'Art de la Seda, tan desenvolupada al camp com a la ciutat, en l'interior com en les exportacions... La major part dels gremis i els col·legis van continuar, de manera semblant a l'etapa anterior, aprofitant la bona conjuntura del Set-cents. A Alcoi, els gremis organitzaven, amb especials privilegis reials, la fabricació de draps...

Els comerciants i els mestres gremials —juntament amb els professionals, metges i advocats, cada vegada més nombrosos— acompanyaren l'Església i la noblesa en l'adquisició de terres a l'Horta i a d'altres comarques riques. Les seves propietats es van anar escampant com una taca; aquestes propietats, mitjançant els arrendaments, els proporcionaven uns bons ingressos. Els llauradors, tanmateix, veieren disminuir les seves terres... Aquest procés, que s'inicià aviat, es desenvolupa, no obstant açò, en anys posteriors del segle XVIII quan la situació s'ha aquietat i la normalitat —una normalitat distinta, amb una tradició esquerdada— s'ha restaurat. També són tardanes les peticions dels pagesos d'aprovació de les seves ordinacions de les sèquies —els regs, el vell Tribunal de les Aigües no s'havien alterat—.

Hi va haver molts intents d'aconseguir la devolució dels furs: no els de caràcter públic, car aquests també havien estat abolits a Aragó i Catalunya, però sí el dret civil i el mercantil... El 1719 vingué el rei a València i fou rebut amb gran joia, almenys açò contenen les fonts que conec del viatge.

Rep la noblesa i les diverses autoritats i l'ajuntament aprofita per posar a les seves mans un memorial:

Señor,

La ciudad de Valencia, que logra la inapreciable y tan deseada dicha de verse con tanta inmediatez bajo los reales pies de V. M., dice, que en el día 29 de junio del año pasado 1707, mandó V. M. con real decreto que, abolidas y revocadas todas las leyes municipales establecidas por más de cuatro siglos en este Reino, se gobernasen por las reales de Castilla; obedieron ciudad y Reino con la más profunda y ciega resignación esta real orden; pero siendo muchos los pleitos que, a tiempo de publicarse aquél, esperaban declaración e innumerables los contratos y últimas voluntades celebrados y ordenadas en todo el tiempo pasado en conformidad de las abolidas leyes, sobre que, después de el establecimiento de las reales de Castilla, se han empezado a suscitar pleitos, y prudentemente se discurre que en lo venidero han de moverse, deduciendo ser conforme a dichas leyes sus declaraciones, es preciso se experimente la confusión en el Reino que causa la variedad de leyes contrarias entre sí; y que abogados y ministros se encargan con el embarazo de aplicar sus estudios a las que hoy florecen, sin perder de vista las abolidas, para la defensa y judicatura de los pleitos, a que en lo venidero dieron motivos las pasadas disposiciones de contrayentes y testadores, y pudiendo evitarse esto con la práctica de lo que la real dignación de V. M. tiene mandado guardar en los reinos de Cataluña y Aragón, es saber, que en todo lo civil de particular a particular vasallo se mantengan, guarden y observen las leyes municipales de este Reino, y en lo criminal las reales de Castilla.

Suplica, por tanto, la ciudad, sea igualmente la real dignación de V. M. consolarla, mandando que en ella y su Reino se observen y mantengan dichas leyes municipales en todo lo civil, como en los reinos de Cataluña y Aragón, lo que esperan de la real e innata clemencia de V. M. todos estos vasallos, prontos a sacrificar hasta la más última gota de sangre de sus venas en servicio de V. M.

A pesar de reiterar la súplica, tanmateix, no es va aconseguir la devolució de les lleis. L'audiència informà en contra i les classes dominants no tingueren prou interès a aconseguir-ho.